

"Betydningen af udsatte unges fritidsjob - set i familieperspektiv. Afdækkende materiale- og praksisstudie.", LG Insight, januar 2021 – notat med hovedpointer.

Den A.P. Møllerske Støttefond har ultimo 2018 iværksat en afdækning af den eksisterende viden om fritidsjob og familieudbytte – uddraget fra litteratur og praksis. Afdækningen er gennemført af LG Insight i årene 2019 og 2020 og har haft fokus på erfaringer og viden omkring familiens påvirkning af fritidsjobindsatser. Formålet med afdækningen har således været at skabe et øget vidensgrundlag, der kan styrke familieperspektivet i den fremadrettede iværksættelse af fritidsjobindsatser. Projekt "Helhedsorienteret fritidsjobindsats" i Svendborg Kommune indgår som én ud af 19 indsatser i praksisafdækningen.

Nedenstående er uddrag af rapportens centrale pointer:

- I Danmark er det især unge fra middel- og overklassen, der har fritidsjob, mens unge fra lavere sociale lag samt unge med etnisk minoritetsbaggrund i mindre grad har fritidsjob
- I Danmark er fritidsjobbet i høj grad en måde for den unge at opnå både jobindsigt, penge og relevante kompetencer til senere uddannelses- og jobsøgning.
- Det vurderes i litteraturen, at de unge, hvis forældre er langt væk fra arbejdsmarkedet, har vanskeligere ved at få et fritidsjob.

De unge og deres familier

- Det er især forældre, som ikke selv er bekendte med uddannelses- og arbejdsmarkedssystemet i Danmark, som gennem den unges fritidsjob kan få en øget indsigt i de muligheder og krav som findes ift. uddannelse og job.
- Afdækningen peger på, at fritidsjobindsatsen kan give forældre en indsigt, som kan påvirke deres viden og syn på uddannelse og job, og som også har betydning for søskendes fremtidssyn og konkrete ønske om fritidsjob.
- Forældre fortæller i praksisafdækningen, at de gennem fritidsjobbet har fået et kendskab til karriereveje, som de ikke har været klar over fandtes - fx at det i Danmark er muligt at bygge videre på korte uddannelser, ligesom et job i supermarked kan føre til en lederuddannelse osv.
- For især borgere med en opvækst udenfor Danmark og begrænset erfaring med arbejdsmarkedet, kan fritidsjobbet være en ny adgangsvej til viden og netværk ift. både uddannelse og job. Forældre fortæller således i nærværende afdækning, at fritidsjobindsatsen har givet dem ny og brugbar viden i deres vejledning af deres børn og i opfattelsen af deres egne jobmuligheder.

Troen på fremtiden

- Forældre, som er nye i Danmark, kan gennem indsatserne også få en øget forståelse for betydningen af et fritidsjob for unge.
- Hvor nogle forældre i afdækningen hidtil har troet, at fritidsjobbet signalerer fattigdom og går ud over den unges uddannelse, oplever de nu, at jobbet ikke er stigmatiserende, men tværtimod kan styrke deres børns uddannelsesmuligheder.
- Interviewene med forældrene viser også, at de gennem fritidsjobbet kan få en øget tro på, at det er muligt for deres barn at få både uddannelse og job. Der er således forældre (og unge), som har været usikre på, om der ville være en plads til deres barn (og evt. også dem selv) på arbejdsmarkedet, og som nu ser deres barn trives og få ros af arbejdspladsen.
- Der er således forældre, som har haft en bristet drøm om en lang videregående uddannelse til deres børn, som nu kan se, at der åbner sig andre veje – både for barnet i fritidsjob, men også for dets søskende.

Nye kompetencer i familien

- Nogle forældre har udover generel viden også fået konkret vejledning - fx via forældremøder eller gennem selvinitieret kontakt med fritidsjobindsatsen.
- Undersøgelsen peger også på, at fritidsjob kan styrke barnets sociale og personlige kompetencer – bl.a. ansvarlighed og modenhed. Dette opleves i flere af familierne at føre til en ny anerkendelse af og position for den unge i familien.
- Forældre fortæller således, at nogle af de unge hjælper mere til, aflaster med daglige pligter og tager mere ansvar efter de har fået fritidsjob.

Trivsel og selvværd

- Afdækningen viser, at nogle familier oplever øget trivsel gennem barnets fritidsjob.
- Fritidsjobindsatserne har her et kriminalpræventivt fokus og samtidig trivselsskabende effekt for forældre og søskende.
- Forældre og søskende ændrer i nogle familier syn på sig selv og hinanden. Dette gælder især forældre, som har været vant til at få negative tilbagemeldinger fra skole og naboer, og/eller har følt sig utilpas ved at deltage i lokale aktiviteter (som fx forældremøder). De og aktørerne fortæller i interviews, at forældrene oplever et løft i status gennem børnenes fritidsjob. Dette giver dem en øget lyst til at involvere sig mere i både skolen og andre sociale aktiviteter.

Fremadrettede anbefalinger

Som det fremgår af ovenstående, peger afdækningen på, at især udsatte familier og/eller familier til udsatte unge har stort udbytte af fritidsjobbet. Der er tale om unge fra familier, som fx er langt fra arbejdsmarkedet og/eller ikke er bekendte med fritidsjobbets betydning, ligesom der er tale om unge, som har kognitive udfordringer eller brug for fritidsjobbet som en del af en kriminalpræventiv strategi mv. Det er derfor også vigtigt, at fritidsjobindsatser med forældre- og familieperspektiv primært retter sig mod netop unge og familier, som har sådanne særlige behov. Det gælder blandt andet familier, som er udfordrede ift. at overskue uddannelses- og jobmuligheder og ikke mindst familier, som er nye i Danmark. Endelig viser undersøgelsen, at der er et godt aktørsamarbejde i mange fritidsjobindsatser, hvor klubber, skoler, uddannelsesvejledere og virksomheder mv. hver især bidrager med aktiviteter og/eller deling af viden. Anbefalingen er her, at de tværgående samarbejder, videreføres og evt. udvides, så erfaringer og viden spredes og anvendes på tværs af organisationer og indsatsområde.

CITAT, FORÆLDRE TIL UNGE I FRITIDSJOB (etnisk minoritetsbaggrund)

”Vi kom til Danmark for 6 år siden, og meget i Danmark er anderledes end i Syrien. Et fritidsjob giver gode oplevelser, som er vigtige. Det vidste jeg ikke før, men det ved jeg nu. Og mine drenge siger det også. Jeg kan mærke på dem, at de oplever ting, der gør dem glade. De går på arbejde og lærer, hvordan man arbejder, og hvordan systemet er i Danmark. Og jeg lærer det også.”